

Znj. Nina Guga

Zv. Ministre e Arsimit

Kur përgatitej projekt-buxheti për vitin 1921-22, At Gjergj Fishta përgatiti një ligjëratë për reformën arsimore në Shqipëri, të cilën s'e mbajti dot pasi parlamenti u shpërnda, por u botua në Hyllin e Dritës. Ndër të tjera ai thekson se ndër kombe të qytetëruara shkolla, bashkia dhe tempulli përbëjnë trilogjinë epike të të qytetërimit e të përparimit shoqëror. Shkolla, si përfaqësuese e perfeksionit individual e kolektiv të njeriut, shprehje e të gjithë përparimit moral e material të tij.

Edhe rekomandimet e kapitullit 26, tashmë që procesi i screening ka filluar synojnë ndër të tjera të promovojë bashkëpunimin brenda kornizës së politikave të përbashkëta si rritja e cilësisë së arsimit, dialogu kulturor, ruajtja e pasurisë kulturore, trashëgimia e përbashkët kulturore dhe për të forcuar dhe mbështetur aktivitetet e bashkëpunimit ndërmjet shteteve anëtare.

[Video](#)

Qeveria shqiptare, edhe në kuadër të procesit të negociatave ka prioritet arsimin dhe gjithëpërfshirjen në edukim. Për këtë janë hartuar edhe një sërë strategjish, si strategjia kombëtare e arsimit, strategjia e punësimit, strategjia e rinisë, strategjia e sportit, strategjia e ndërkombëtarizimit etj.

Hapat që ka bërë dhe po bën Shqipëria në lidhje me kapitullin e 26-të të GNPIE “Arsimi dhe Kultura”

Përshëndetje i nderuar Imzot Angelo Massafra,

I nderuar Prof. Dr Jan De Groof,

E nderuar motër Teuta,

Të nderuar pjesëmarrës,

Kënaqësi të jem sot pjesë e konferencës tuaj “Kultura e pluralizmit dhe gjithëpërfshirjes në edukim”, si pjesë e panelit 2 ku do të diskutojmë mbi “Rolin e pluralizmit kulturor në ndërtimin e identitetit evropian të Shqipërisë”. Si përfaqësuese e Ministrisë së Arsimit dhe Sportit dhe në rolin e negociatores për kapitullin 26 “Arsimi dhe Kultura” fjala ime i referohet hapave që ka bërë dhe po bën Shqipëria në lidhje me këtë kapitull.

Aktualisht vendi jonë është në një moment shumë të rëndësishëm dhe po punon për tu bërë pjesë e familjes së madhe evropiane. Të gjithë anëtarët e grupeve të punës dhe institucionet kontribuese, kanë punuar dhe vijojnë të punojnë për të përmbushur të gjitha rekomandimet/kërkesat e KE në mënyrë që të bëhemi sa më shpejt pjesë e BE.

Në muajn tetor 2022 u zhvillua takimi shpjegues për kapitullin 26 “Arsimi dhe Kultura” ku përfaqësuesit e këtij kapitulli morën udhëzimet nga ekspertët e KE mbi acquis e BE dhe përafrimin e saj me legjislacionin shqiptar.

Pas këtij takimi u bë një punë intensive për përgatitjen e takimit bilateral që ishte një nga takimet më të rëndësishme, ku institucioni jonë shpjegoi në mënyrë të detajuar gjithë punën që është bërë në 5 vitet e fundit në fushën e arsimit, sportit, arsimit profesional, rinisë dhe kulturës. Për takimin bilateral, i cili u mbajt më 27 prill 2023 u përgatit kontributi për 54 pyetje të ardhur nga KE sipas fushave të caktuar si dhe u përgatitën 11 prezantime, me tematikat:

- **Politikat e Shqipërisë në fushën e kulturës**
- **Politikat dhe sistemi arsimor në Shqipëri**
- **Arsimi fillor dhe i mesëm shqiptar**
- **Arsimi i lartë shqiptar**
- **Politikat për akses në arsim dhe trajtim të barabartë**
- **Politikat dhe sistemet e AFP-së në Shqipëri**

Znj. Nina Guga
Zv. Ministre e Arsimit

- **Kuadri kombëtar i kualifikimeve të Shqipërisë**
- **Bashkëpunimi në Programet e BE-së në mbështetje të Arsimit dhe AFP-së ERASMUS+**
- **Politikat dhe sistemet rinore në Shqipëri**
- **Politikat e Shqipërisë në fushën e sportit**
- **Antikorrupsioni në arsim, rini, sport dhe kulturë**

Në përfundim të takimit ekspertët e KE vlerësojnë punën e bërë nga delegacioni shqiptar, duke theksuar se përpjekjet dhe arritjet në këto fusha janë në drejtimin e duhur, sipas acquis së BE.

Momentalisht jemi në pritje të raportit të KE mbi prezantimin e kapitullit në takimin bilateral për të parë rekomandimet me të cilat duhet të punojmë në vijmësi.

Dua të theksoj se Shqipëria ka bërë hapa të rëndësishëm në përafrimin e legjislacionit me standardet e BE-së, në të gjitha fushat e përgjegjësisë për Kapitullin 26: arsimit, sportin, arsimin profesional, kulturën dhe rininë.

Më lejoni të ndalem më specifikisht të disa prej arritjeve kryesore që janë bërë në kudo të kapitullit 26.

Bazuar dhe në rekomandimet e KE janë miratuar dhe po zbatohen strategjitë e mëposhtme:

- Strategjia Kombëtare e Arsimit 2021 – 2026 dhe Plan i saj i Veprimit;**
- Strategjia Kombëtare e Punësimit dhe Aftësive 2023-2030 dhe Plan i Veprimit për zbatimin e saj si dhe plani i zbatimit të garancisë rinore 2023-2024;**
- Strategjia Kombëtare e Rinisë 2022-2029 dhe Plan i saj i Veprimit;**
- Strategjia Kombëtare e Kulturës 2019-2025 dhe Plan i saj i Veprimit.**

Në fushën e arsimit të lartë një nga prioritetet e MAS është Ndërkombëtarizimi i Arsimit të Lartë, në kuadër të së cilit në vendin tonë është hapur për herë të parë Kolegji i Evropës. Kjo është një arritje e madhe në këtë proces dhe synon të rrisë cilësinë në Arsim, si dhe të suportojë procesin e integritetit të Shqipërisë në BE.

Në fokusin e politikave të MAS është agenda evropiane 2021-2030 e cila vendos prioritetet bashkëkohore për ndryshimet globale që po ndodhin si:

- **Përmirësimi i cilësisë, barazisë, përfshirjes dhe suksesit për të gjithë në arsim dhe trajnim;**
- **Të mësuarit gjatë gjithë jetës dhe lëvizshmëria për të gjithë;**
- **Rritja e kompetencave dhe motivimit në profesionin e arsimit;**
- **Përforcimi i arsimit të lartë evropian;**
- **Mbështetja e tranzicionit të gjelbër dhe digjitalizimit nëpërmjet arsimit dhe trajnimit**

Së fundmi është publikuar dhe progress raporti, i cili vjen çdo vit nga KE me rekomandimet dhe arritjet për kapitullin 26.

Znj. Nina Guga
Zv. Ministre e Arsimit

Shkurtimisht bazuar në këtë progress raport dua të theksoj se kapitulli 26 ka bërë arritje në:

- politikën kundër korrupsionit

- në arsimin gjithëpërfshirës, rritja e regjistrimeve të fëmijëve me AK

- miratimi i ligjit për arsimin parauniversitar, duke përfshirë dispozita për nxënësit me aftësi të kufizuara dhe për shndërrimin e shkollave speciale në qendra burimore

- rritjen e pjesëmarrjes së fëmijëve romë dhe egjiptianë në arsimin parauniversitar

- miratimi i Strategjisë kombëtare për të rinjtë 2022-2029 në tetor 2022 etj.

Sigurisht që ka ende politika për tu përmirësuar në përmbushje të rekomandimeve të ardhura si:

1. optimizimi i sistemit të AFP-së në përputhje me nevojat e fuqisë punëtore të tregut;

Punë e cila ka nisur si bashkëpunim MAS-MFE - është hartuar udhëzuesi për këshillimin e karrierës për klasat 6 dhe 9 dhe po vijon fushata promovuese e AFP “Zgjidh Zanatin”

2. përmirësimi i zhvillimit profesional dhe trajnimit të mësuesve dhe trajnerëve, me fokus në aftësitë pedagogjike që lidhen me zbatimin e qasjes gjithëpërfshirëse të bazuar në kompetenca dhe dixhitalizimin nga niveli parafillor në atë universitar, duke përfshirë arsimin e AFP-së;

MAS ka në fokus një trajnim kombëtar të mësuesve në STEM (kompetenca digjitale) dhe përgatitjen për testet ndërkombëtare.

3. miratimi i legjislacionit zbatues për Ligjin për trashëgiminë kulturore dhe muzetë.

Komisioni Evropian ofron mbështetje për kapitullin 26 me projekte të ndryshme si:

• **EU for social inclusion & EU for teaching**

• **Në kuadër të dy projekteve janë realizuar Workshop sensibilizuese për gjithëpërfshirjen, mbështetje në drejtim të përmirësimit të infrastrukturave fizike të punonjësve sociale, trajnime, mbështetje për qendrat burimore**

• **Eu for social inclusion: Assistencë teknike**

• **Eshtë realizuar një raport për reformimin e Komisioneve Multidisiplinare**

• **EU for Social inclusion mbështetje buxhetore**

• **MAS raporton rregullisht për indikatorët që lidhen me nr e psikologëve dhe punonjësve socialë dhe nxënësit me AK**

• **Erasmus**

• **Takime rrjetëzuese, vizita studimore, shkëmbim i përvojave dhe praktikave të mira, partneritete arsim-biznes, trajnime profesionale, krijimi i komuniteteve të qëndrueshme mjedisore.**

• **Gjithashtu nëpërmjet mbështetjes së AADF janë ndërtuar 100 Smartlabs në 100 shkolla dhe këtë vit me mbështetjen e Bankës Botërore po ndërtohen 216 SmartLabs në 200 shkolla. Ky projekt do të zgjerohet dhe në 500 shkolla të tjera me mbështetjen e CEB.**

Puna jonë do vijoj për të arritur atë që është qëllimi jo vetëm i MAS por i të gjithë shqiptarëve, ai i Integritit të vendit në BE. Duke u bërë pjesë e familjes së madhe evropiane ne do të kontribuojmë me kulturën dhe identitetin tonë kombëtar si një vlerë e shtuar në fushën e edukimit.